

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

**DĖL ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO ĮSTEIGIMO, ŽUVINTO BIOSFEROS
REZERVATO NUOSTATŲ, ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO IR JO ZONŲ RIBŲ
PLANO PATVIRTINIMO**

2002 m. lapkričio 19 d. Nr. 1817
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)) 14, 15 ir 23 straipsniais, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Įsteigti Žuvinto biosferos rezervatą Žuvinto valstybinio rezervato, Žaltyčio ornitologinio ir Amalvo botaninio-zoologinio draustinių pagrindu.

2. Patvirtinti:

2.1. Žuvinto biosferos rezervato nuostatus (pridedama);

2.2. Žuvinto biosferos rezervato ir jo zonų ribų planą.

3. Pritarti Žuvinto biosferos rezervato zonavimo pagrindinėms nuostatoms (pridedama).

4. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gruodžio 29 d. nutarimą Nr. 1486 „Dėl naujų draustinių įsteigimo ir draustinių sąrašų patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [1-9](#)):

4.1. Išbraukti iš nurodytuoju nutarimu patvirtinto valstybinių zoologinių draustinių sąrašo Žaltyčio ornitologinį draustinį.

4.2. Išbraukti iš nurodytuoju nutarimu patvirtinto valstybinių botaninių-zoologinių draustinių sąrašo Amalvo botaninį-zoologinį draustinį.

5. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 8 d. nutarimą Nr. 1238 „Dėl Čepkelių, Kamanų, Viešvilės ir Žuvinto valstybinių rezervatų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [96-2767](#)):

5.1. Nutarimo antraštėje ir I punkte vietoj žodžių „Viešvilės ir Žuvinto“ įrašyti žodžius „ir Viešvilės“.

5.2. Pripažinti netekusiais galios nurodytuoju nutarimu patvirtintus Žuvinto valstybinio rezervato nuostatus.

6. Pavesti Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos per mėnesį nuo šio nutarimo įsigaliojimo pateikti Žuvinto biosferos rezervato ir jo zonų ribų planą suinteresuotoms ministerijoms, Alytaus ir Marijampolės apskričių viršininkams, taip pat Alytaus, Lazdijų ir Marijampolės rajonų savivaldybėms.

MINISTRAS PIRMININKAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2002 m. lapkričio 19 d. Nutarimu Nr. 1817

ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žuvinto biosferos rezervatas įsteigtas įgyvendinant tarptautinę biosferos pokyčių stebėsenos (monitoringo) programą.
2. Žuvinto biosferos rezervato ir jo zonų ribų planą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.
3. Žuvinto biosferos rezervato teritorija pagal gamtos vertybes, jų pobūdį, apsaugos formas ir panaudojimo galimybes skirstoma į konservacinio (gamtiniai rezervatai ir gamtiniai draustiniai), ekologinės apsaugos prioritetų, ekosistemų atkūrimo ir ūkinės veiklos (miškų ir žemės ūkio) zonas.
4. Žuvinto biosferos rezervato teritorijos apsaugos tvarką nustato ir ūkinę veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas (Žin., 1992, Nr. [5-75](#)), Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#)), Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymas (Žin., 1997, Nr. [112-2824](#)), Lietuvos Respublikos miškų įstatymas (Žin., 1994, Nr. [96-1872](#); 2001, Nr. [35-1161](#)), Lietuvos Respublikos vandens įstatymas (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#)), Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#)), kiti įstatymai, Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. [22-652](#); 1996, Nr. [2-43](#)), apsaugos sutartys, kurios gali būti sudaromos su žemės, miškų ir vandens telkinių savininkais bei valdytojais dėl veiklos Žuvinto biosferos rezervate apribojimo, kiti teisės aktai ir šie nuostatai.
5. Žuvinto biosferos rezervatas tvarkomas pagal Žuvinto biosferos rezervato tvarkymo planą (planavimo schemą), taip pat pagal parengtus ir nustatytą tvarką suderintus bei patvirtintus gamtotvarkos, paveldotvarkos, miškotvarkos, žemėtvarkos, vandentvarkos, rekreacijos, kelių ir inžinerinių komunikacijų, miestelių ir kaimų bendruosius (detaliuosius) planus.
6. Žuvinto biosferos rezervate žemė valdoma, nuosavybės teisės į žemę, mišką ir vandens telkinius gali būti atkuriamos, žemės sandoriai sudaromi tik laikantis įstatymų nustatytų žemės, miškų ir vandens telkinių naudojimo apribojimų, sąlygų ir reikalavimų, šių nuostatų, Žuvinto biosferos rezervato tvarkymo plano (planavimo schemas), kitų veiklą saugomose teritorijose reglamentuojančių dokumentų nustatytų reikalavimų.

II. ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO STEIGIMO TIKSLAI

7. Žuvinto biosferos rezervato steigimo tikslai yra šie:
 - 7.1. kontroliuoti, prognozuoti gamtinių ekosistemų pokyčius;
 - 7.2. atlikti gamtosausgos eksperimentus natūraliuose gamtiniuose kompleksuose ir jų aplinkinėse teritorijose;
 - 7.3. vykdyti monitoringą;
 - 7.4. atlikti taikomuosius mokslo tyrimus;
 - 7.5. analizuoti žmogaus veiklos poveikį natūralioms ekosistemoms;
 - 7.6. užtikrinti gamtos išteklių subalansuotą naudojimą ir atkūrimą;
 - 7.7. išsaugoti gamtinės ekosistemos stabilumą ir biotos komponentus, iš jų Žuvinto pelkinį kompleksą, Žaltyčio ežerą, vandens paukščių perėjimo ir apsistojimo migracijų metu vietas juose, etalonines drėgnų plačialapių miškų bendrijas Buktos miško masyve, retųjų augalų ir pievų bendrijas, pelkių ir pievų paukščius, išlikusią Amalvo pelkės dalį ir ežerą – zoologiniu ir botaniniu požiūriais vertingą teritoriją, atkurti sunaikintus ar pažeistus gamtos kompleksus ir objektus;

- 7.8. plėtoti ekologinį švietimą;
- 7.9. sudaryti sąlygas organizuoti pažintinį turizmą, skirtą mokslui ir mokymui tam skirtose vietose;
- 7.10. propaguoti gamtos apsaugos idėjas.

III. VEIKLOS ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATE REGLAMENTAVIMAS

8. Veikla Žuvinto biosferos rezervate negali prieštarauti šių nuostatų 7 punkte nurodytiems šio rezervato steigimo tikslams, negali keisti jo kraštovaizdžio, teršti aplinkos, pažeisti ekologinės pusiausvyros.

9. Detalieji planai, statinių, kelių, inžinerinių komunikacijų statybos projektai rengiami, derinami ir tvirtinami teritorijų planavimo normų sąvado ir normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatyta tvarka. Jų sprendiniai neturi prieštarauti Žuvinto biosferos rezervato tvarkymo planui (planavimo schemai).

10. Statiniai projektuojami, statomi ar rekonstruojami pagal teisės aktuose ir teritorijų planavimo dokumentuose nurodytus reikalavimus, atsižvelgiant į vietovės kraštovaizdžio pobūdį ir paveldo objektų savitumus.

11. Žuvinto biosferos rezervato Amalvo, Žaltyčio ir Žuvinto ežeruose galima tik mėgėjiška poledinė žvejyba įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių mėgėjišką žvejybą, nustatyta tvarka.

12. Žuvinto biosferos rezervato gamtiniuose rezervatuose leidžiama vykdyti šią veiklą:

12.1. atkurti gamtos kompleksus ir objektus, pažeistus dėl ūkinės ar kitokios veiklos, vykdyti retųjų augalų, gyvūnų, grybų rūšių ir bendrųjų apsaugos priemonės;

12.2. statyti statinius (įrenginius), kurių reikia gamtinių rezervatų tikslams įgyvendinti;

12.3. vykdyti sanitarines priemones epizootijų ir masinių miško kenkėjų plitimo atvejais, dirbti būtinus priešgaisrinės profilaktikos darbus, įrengti ir mineralizuoti priešgaisrines juostas, prižiūrėti esamus kelius ir kvartelines linijas, gesinti gaisrus;

12.4. eksponuoti, pritaikyti lankymui gamtos kompleksus ir objektus, įrengti pažintinius takus mokomaisiais tikslais;

12.5. uogauti ir grybauti šia tvarka:

12.5.1. uogauti ir grybauti Žuvinto biosferos rezervato direkcijos (toliau vadinama – direkcija) nustatytuose plotuose leidžiama vietos gyventojams, deklaravusiems gyvenamąją vietą kaimuose, kurių sąrašą tvirtina Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba);

12.5.2. uogauti ir grybauti leidžiama šviesiu paros metu (iki 17 valandos) vieną dieną trijų dienų laikotarpiu nuo rugsėjo mėnesio pirmojo šeštadienio, turint direkcijos išduotą leidimą su nuotrauka arba leidimą be nuotraukos ir asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą su nuotrauka;

12.5.3. leidimai uogauti ir grybauti yra nemokami.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1113](#), 2004-09-02, *Žin.*, 2004, Nr. 136-4940 (2004-09-07), i. k. 1041100NUTA00001113

12.6. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos nustatyta tvarka įgyvendinti priemones, atitinkančias gamtinių rezervatų tikslus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1113](#), 2004-09-02, *Žin.*, 2004, Nr. 136-4940 (2004-09-07), i. k. 1041100NUTA00001113

13. Šių nuostatų 12 punkte nenurodyta veikla gamtiniuose rezervatuose draudžiama.

14. Žuvinto biosferos rezervato gamtinių rezervatų lankymo tvarką nustato Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba.

15. Žuvinto biosferos rezervate botaninių-zoologinių ir botaninių draustinių teritorijose taikomi veiklos apribojimai, nurodyti Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343, XLI ir XLV skyriuose.

16. Ekologinės apsaugos prioriteto funkcinėse zonose ūkininkaujama nepažeidžiant bendrųjų apsauginių gamtinio karkaso teritorijų interesų, rekomenduojama ir skatinama didinti miško želdinių plotą, žemėtvarkos projektais formuojamas vietinių gamtinio karkaso elementų tinklas.

17. Ekosistemų atkūrimo zonoje gamtinės ekosistemos atkuriamos pagal nustatytą tvarką parengtas tvarkymo programas.

18. Miškų ūkio veiklos zonose miškai tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal nustatytą tvarką parengtus ir patvirtintus miškotvarkos projektus. Gali būti vykdomi specialūs aplinką formuojantys kirtimai, jeigu reikia sudaryti tinkamas saugomų objektų ir kompleksų egzistavimo ir eksponavimo sąlygas.

19. Medžioklė Žuvinto biosferos rezervato gamtiniuose rezervatuose draudžiama. Kitose Žuvinto biosferos rezervato zonose ir draustiniuose medžioklė vykdoma įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių medžioklę, nustatyta tvarka.

20. Žemės ūkio veiklos zonose rekomenduojama ir skatinama ekologinė žemdirbystė.

IV. ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

21. Žuvinto biosferos rezervato veiklą organizuoja direkcija, kuri yra biudžetinė įstaiga. Direkcijos steigėjo funkcijas vykdo Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba. Direkcija yra juridinis asmuo, turintis antspaudą su savo pavadinimu ir sąskaitas banke.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1113](#), 2004-09-02, *Žin.*, 2004, Nr. 136-4940 (2004-09-07), i. k. 1041100NUTA00001113

22. Direkcijai vadovauja Žuvinto biosferos rezervato direktorius (toliau vadinama – direktorius), kurį Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (*Žin.*, 1999, Nr. [66-2130](#); 2002, Nr. [45-1708](#)) nustatyta tvarka skiria pareigoms ir atleidžia iš pareigų Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktorius.

23. Direkcijoje gali būti mokslo, gamtos apsaugos, informacijos ir kiti skyriai bei padaliniai. Direkcijos nuostatus ir pareigybių sąrašą tvirtina Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktorius.

24. Žuvinto biosferos rezervate žemės naudojimo, žemės savininkų, valdytojų ir naudotojų veiklos, susijusios su teritorijų planavimo dokumentuose nustatytais apribojimais, kontrolę pagal kompetenciją vykdo direkcija, kitos įgaliotos institucijos.

25. Gamtinius tyrimus ir stebėjimus Žuvinto biosferos rezervate vykdo direkcijos darbuotojai pagal Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos patvirtintą Žuvinto biosferos rezervato tyrimų programą. Kiti juridiniai ir fiziniai asmenys tyrimus ir stebėjimus gali vykdyti tik gavę direkcijos, kuriai pateikiamas vienas tyrimų ir stebėjimų ataskaitų egzempliorius, pritarimą.

26. Direkcija turi išimtinę teisę naudoti Žuvinto biosferos rezervato simboliką.

27. Prie direkcijos sudaroma Žuvinto biosferos rezervato mokslinė konsultacinė taryba – direktoriaus patariamoji institucija. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktorius yra tarybos pirmininkas. Į tarybą gali būti įtraukti gamtos ir kitų mokslo sričių mokslininkai bei specialistai. Jos reglamentą ir sudėtį tvirtina Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktorius.

V. DIREKCIJOS VEIKLOS EKONOMINIAI PAGRINDAI

28. Direkcijos funkcijoms ir programoms vykdyti skiriamos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, taip pat gali būti naudojamos Aplinkos apsaugos rėmimo programos ir savivaldybių gamtos apsaugos fondų lėšos, juridinių ir fizinių asmenų tikslinių įnašų lėšos, juridinių ir fizinių asmenų paramos lėšos, Pasaulio ir Europos Sąjungos paramos fondų tikslinių programų lėšos, kitos teisėtai įgytos lėšos.

29. Žuvinto biosferos rezervato finansiniai ištekliai naudojami:

29.1. biosferos monitoringui (tyrimams ir stebėjimams) vykdyti;

29.2. Žuvinto biosferos rezervatui saugoti ir tvarkyti, jo gamtos vertybėms puoselėti;

- 29.3. pažeistiems gamtos kompleksams ir objektams atkurti;
- 29.4. Žuvinto biosferos rezervato gamtos vertybėms ir jų apsaugai populiarinti, švietėjiškai veiklai;
- 29.5. kitai direkcijos veiklai finansuoti, kitoms su direkcijos veikla susijusioms priemonėms įgyvendinti.

VI. JURIDINIŲ IR FIZINIŲ ASMENŲ PAREIGOS

30. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą Žuvinto biosferos rezervate juridiniai ir fiziniai asmenys gali verstis veikla, neprieštaraujančia šio rezervato steigimo tikslams ir uždaviniams.

31. Žuvinto biosferos rezervato žemės naudotojai, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys privalo laikytis veiklos apribojimų, nustatytų Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, kituose įstatymuose, Žuvinto biosferos rezervato tvarkymo plane (planavimo scheme), kituose teritorijų planavimo dokumentuose, šiuose nuostatuose ir kituose teisės aktuose.

32. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės savininkai, valdytojai ir naudotojai negali trukdyti pažintiniais tikslais lankyti arba tvarkyti Žuvinto biosferos rezervate esančių saugomų kraštovaizdžio kompleksų ir objektų.

33. Juridiniai ir fiziniai asmenys, pažeidę šių nuostatų reikalavimus, traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

PRITARTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2002 m. lapkričio 19 d. Nutarimu Nr. 1817

ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO ZONAVIMO PAGRINDINĖS NUOSTATOS

I. TERITORIJOS ZONAVIMAS

1. Žuvinto biosferos rezervato teritorija pagal gamtos vertybes, jų pobūdį, apsaugos formas ir panaudojimo galimybes skirstoma į konservacinio, ekologinės apsaugos prioritetų, ekosistemų atkūrimo ir ūkinės veiklos zonas.

II. KONSERVACINIO PRIORITETO ZONA

2. Žuvinto biosferos rezervato konservacinę zoną sudaro Žuvinto, Liūliškynės ir Buktbalės gamtiniai rezervatai, Liepakojų botaninis draustinis, Paželsvių, Želsvos, Žaltyčio, Amalvo ir Kiaulyčios botaniniai-zoologiniai draustiniai.

3. Rezervatų ir draustinių tikslai yra šie:

3.1. Žuvinto gamtinio rezervato tikslas – išsaugoti didžiausią Lietuvoje pelkinį kompleksą su ežeru, svarbią vandens paukščių perėjimo ir apsistojimo migracijų metu vietą;

3.2. Liūliškynės gamtinio rezervato tikslas – išsaugoti drėgnų plačialapių miškų su skroblais bendrijas ir Lietuvos raudonosios knygos augalų rūšių augavietes;

3.3. Buktbalės gamtinio rezervato tikslas – išsaugoti etalonines Lietuvos plačialapių miškų bendrijas ir Lietuvos raudonosios knygos augalų rūšių augavietes;

3.4. Liepakojų botaninio draustinio tikslas – išsaugoti pievų bendrijas;

3.5. Paželsvių botaninio-zoologinio draustinio tikslas – išsaugoti etalonines drėgnų plačialapių miškų su guobomis bendrijas, plačialapių miškų su skroblais ir blakstienotosiomis viksvomis bendrijas, juodalksnyų bendrijas, Lietuvos raudonosios knygos augalų rūšių augavietes;

3.6. Želsvos botaninio-zoologinio draustinio tikslas – išsaugoti Pietvakarių Lietuvai būdingas etalonines plačialapių miškų su skroblais bendrijas ir jų gyvūniją, Lietuvos raudonosios knygos augalų rūšių augavietes;

3.7. Žaltyčio botaninio-zoologinio draustinio tikslas – išsaugoti tipinę eutrofinį ežerą su būdinga augalija ir gyvūnija;

3.8. Amalvo botaninio-zoologinio draustinio tikslas – išsaugoti išlikusią Amalvo pelkės dalį ir ežerą – botaniniu ir zoologiniu požiūriais vertingą teritoriją, Žuvinto ekosistemos dalį;

3.9. Kiaulyčios botaninio-zoologinio draustinio tikslas – išsaugoti pelkių ir pievų paukščius, viksvinių pievų bendrijas.

III. EKOLOGINĖS APSAUGOS PRIORITETO, EKOSISTEMŲ ATKŪRIMO IR ŪKINĖS VEIKLOS ZONOS

4. Ekologinės apsaugos prioritetų zona: Buktos miško rytinė, centrinė ir pietinė dalys, taip pat teritorijos į pietus iki kelio Ažuoliniai–Verebiejai ir į vakarus iki kelio Verebiejai–Miknonys.

5. Ekosistemų atkūrimo zona – Amalvo pelkės šiaurinė ir pietinė nusaustos dalys, taip pat miškas į rytus nuo Želsvos gyvenvietės.

6. Ūkinės veiklos zonos:

6.1. miškų ūkio – Buktos miško šiaurinė dalis ir teritorija į pietus nuo kelio Krosna–Paželsviai;

6.2. žemės ūkio – Paželsvių, Varnupių, Kumečių, Plynių, Daukšių, Amalviškių, Vartų, Naujavalakių, Saltininkų, Zailių, Ažuolinių kaimų agrarinės teritorijos.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1113](#), 2004-09-02, Žin., 2004, Nr. 136-4940 (2004-09-07), i. k. 1041100NUTA00001113

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1817 "Dėl Žuvinto biosferos rezervato įsteigimo, žuvinto biosferos rezervato nuostatų, žuvinto biosferos rezervato ir jo zonų ribų plano patvirtinimo" pakeitimo